

Milionářská dávka a mimozemšťané

Miloš Balabán

Barack Obama vyhlášením záměru zavést milionářskou daň jako příspěvek ke snížení obrovského deficit státního rozpočtu zahájil kampaň za znovuzvolení prezidentem.

Povinná minimální daň pro každého kdo vydělává více než jeden miliónu dolarů ročně ale není vyhlášením „třídního boje“, jak opatření označil republikán Paul Ryan, předseda rozpočtového výboru Sněmovny reprezentantů.

Dá se to spíše chápat jako pokus alespoň trochu otupit stále více se rozevírající sociální nerovnost. Vždyť na jedné straně žije podle posledního sčítání obyvatel každý šestý Američan pod hranicí bídy – v roce 2010 to bylo 46,2 miliónů lidí, což je nejvíc od roku 1993. A na straně druhé vzrostl počet miliardářů: v roce 1968 jich bylo 13, o čtyřicet let později již 160.

Americký publicista Robert Frank spolupracující s listem Wall Street Journal jim neváhal adresovat nelítostné hodnocení: „Současní boháči si vytvořili vlastní virtuální stát...Postavili si svět sami pro sebe s vlastním zdravotnictvím, uzavřeným turistickým byznysem s jeho soukromými letadly a kluby odpočinku. Bohatí se prostě nejenom obohacují více a více, oni se stávají finančními mimozemšťany, kteří si pro sebe vytvořili stát ve státě, společnost ve společnosti, ekonomiku v ekonomice“.

Můžeme si být jisti tím, že pokud by byl tento citát předložen k posouzení každému selským rozumem uvažujícímu občanovi Česka s otázkou o který stát se jedná, že by třeba neřekl: jedná se o nás? Významný americký ekonom a nositel Nobelovy ceny Paul Krugman varuje, že stále se zvyšující stupeň nerovnosti činí z USA zemi s viditelně oslabenou střední třídou. Ale to je dnes i problém Evropy, včetně nás, kde vlna „reforem“ zahání tuto třídu do kouta.

Na obzoru je něco o čem asi před 22 lety nikdo vůbec netušil, že může nastat: zrození nové společenské třídy, kterou identifikoval profesor hospodářské bezpečnosti na univerzitě v anglickém Bathu Guy Standing jako „prekariát“. Slovo precarius znamená v latině „vyprošený, získaný z milosti“.

V současné sociologii jde o osobu na pomezí prosperity a chudoby, o člověka zbaveného materiálního zabezpečení, ohroženého ztrátou sociálního statusu.

Profesor Standing ve své knize „Prekariát: nová nebezpečná třída“ prognózuje, že sociálně marginalizovaní, především věkově starší lidé, kteří přišli o sociální perspektivu se stávají náchylní k vábení extremistických, protipřístěhovaleckých a protievropských populistů, kteří dávají vinu za jejich sociální ponížení cizincům, což vede ke konfliktům.

Nejsme k tomu imunní ani u nás, jak dokazuje situace (zatím) na severu země. Velký konfliktní potenciál zároveň vyvěrá z doslova masové nezaměstnanosti mladých lidí napříč Evropou (Španělsko 42%, Pobaltí, Řecko, Slovensko 30%, Polsko, Itálie 20%) A na druhé straně máme superboháče. Třídní boj by tak za čas nemusel být jen rétorickou figurou.....

(autor je bezpečnostní analytik)